

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre	45 Lei.
Egy óra	15 Lei.

Hirdetések
Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 883.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regela Ferdin-
and I. (József tőh.-ut) 22.
TELEFON-SZÁM 154.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, augusztus 25.

Ipari pangás.

Külföldi híradások beszámolnak arról, hogy az ipari válság, mely mintegy egy évvel ezelőtt az egész világon kezdetét vette, mindinkább alábbhagy, a gyárak fokozatosan megkezdik az egész termelést, az ipari országok kereskedői rendszeres és energiával véghez vitt fáradozásának meg volt a gyümölcse: piacot találtak árújuknak. Vártuk, hogy ez a folyamat, amely az egész világon a fejlődés stádiumában van, végre Erdélyben és Bánátban, a fejlettebb iparu vidékeken is tért nyerjen. Ehelyett azonban, nem hogy javulna a helyzet, hanem egyre rosszabbodik.

Az erdélyi és bánáti iparvállalatok nem képesek felvenni a versenyt a külföldi gyárakkal és az itteni gyárak termékeit nemcsak, hogy ekszportálni nem lehet, hanem még a belföldön is nehéz elhelyezni. A gyárak még mindig nem képesek munkásaikat kellőképpen foglalkoztatni, sőt egyes üzemekben kénytelenek a munkát fokozatosan megszüntetni, úgy, hogy a munkanélküliek száma egyre nő, maholnap pedig bekövetkezik az az állapot, hogy a gyárak kénytelenek lesznek teljesen beszüntetni az üzemet.

A kormány részéről várt segítséget a gyárpar és a kormány tett is intézkedéseket. Védővámot léptetett életbe az iparcikkekre, hogy az itthoni ipart fejlessze. Azonban ezek az intézkedések nem váltak be. A védővám nagyon kétélű fegyvernek bizonyult és első következménye nem az ipar felsegítése, hanem az volt, hogy ismét visszahozta a drágaságot. Másrészt pedig olyan nyersanyagokat is magas vámmal sújtott, amelyekre az itthoni iparnak feltétlenül szüksége volt és amelyeket nem lehet belföldön kellő mennyiségben előteremteni. Ezáltal bizonyos iparágak ismét érzékenyen károsultak, de legérzékenyebben a fogyasztóközönség károsult, amely ezt az elhibázott vámpolitikát saját bőrén, az árak újbóli emelkedésén tapasztalta.

Az erdélyi ipari érdekeltségek memorandumot akarnak a kormányhoz intézni, figyelmeztetve azt a veszedelemre. És csak a kormány részéről lehetne segíteni a helyzeten egy nagyszabású ipari politikával. Kiváló szakemberekre, nagykonceptiójú vezetőkre van szükség, mert nem a napi politika kérdéséről van szó, hanem alapvető ekziszenziális érdekről.

Amnesztia a kiűritett Baranyában.

(A magyar külügyminiszter nyilatkozata.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén gróf Klehelsberg Kunó, Sopron képviselője napirend előtt tiltakozott Nyugatmagyarország elszakítása ellen. Felszólalását nem a kormányhoz intézte, mert az a meggyőződése, hogy a kormány mindent elkövet a nyugatmagyarországi kérdés, megoldásánál. De kötelessége tiltakozni az antanttal, de különösen Ausztriával szemben. Szerinte az, ami Sopronnal történt, az a népek önrendelkezési jogának lábbal tiprása. A nyugatmagyarországi képviselőválasztásoknál tulajdonképpen megtörtént a népszavazás Magyarország mellett.

Haller István azt hangsúlyozta, hogy Magyarország csatlódott a franciákban, mert a francia politika Németországhoz vezet Magyarországot. Európához, de főleg Franciaországhoz fordul, hogy érvényesítse a békeszerződést az utódállamokhoz csatolt területeken. Arra kérte a kormányt, hogy a békeszerződésben kreált döntőbírótságot mihamarabb alakítsa meg.

Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az interpellációban foglalt kérdések a nemzetek szövetségének megvalósulásában megoldást nyernek.

Miklós királyi herceg Aradon.

A délelőtti órákban az aradi rendőrprefektúra Timisoaráról hivatalosan azt a távirati értesítést kapta, hogy a tizenegy óra körül autón Aradra érkezik Öfensége Miklós királyi herceg.

A Fenség fogadtatására ponthan tizenegy órakor megtörténtek az összes előkészületek, de a kir. herceg kíséretének öt hatalmas autója csak félkettőkor tűnt fel az ujaradi vámháznál a megjelentek előtt. Miklós királyi herceget dr. Angel István polgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, dr. Beles Jenő megyei alispán, Giorgescu ezredes az aradi helyőrség parancsnoka és Graur kapitány ténparancsnok fogadták. A királyi herceg Pap I. János görög keleti püspöknél szállt meg, ott ebédelt és ott töltötte a délutánt is. A késő délutáni órákban Miklós királyi herceg tovább folytatta utját Lugoj felé.

Barla-Szabó József azt hangoztatta, hogy Délmagyarországon és a Baranyában helyre kell állítani a rendet testvéri szeretettel. Az azonban lehetetlenség, hogy a főbírnösök és a vezetők ne bünhődjenek. Arra kérte a kormányt, hogy a bírnösökkel szemben bírói uton járjon el, a tömegekkel szemben azonban foglalja el a testvéri szeretet álláspontját.

Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter mindenekelőtt bejelentette, hogy az Amerikai Egyesült Államok megbízták budapesti meghatalmazottjukat a külön békéről szóló szerződés letárgyalására, s így hamarosan létrejön a békeállapot. A szerbek által megszállott területek kiűritésére vonatkozólag a következőket mondotta:

— Soós altábornagy tegnap bevonult Pécsre. Az egész területen a lakosság a legnagyobb lelkesedéssel fogadta a magyar csapatokat. Egyetlen rendzavarás sem történt. Az a szeretet, amellyel a magyar csapatok bevonultak és a mellyel a lakosság fogadta őket, biztosítékot nyújt a jövőre. Ennek tudatában a kormány azonnal kiadta az amnesztia rendelet kiterjesztését olyan értelemben, mint azt már kifejtették

Meggzűnt a maximálás.

(Dr. Angel polgármester határozata.)

Amikor a város főpolgármestere maximálta a piaci árakat, egyszerre eltűnt a piacról minden élél miszer. Azóta majdnem minden héten új maximális árak léptek életbe a száraz időszak parancsoló szüksége következtében. Most azután az volt a helyzet, hogy az aradi piacon alig lehetett valamit kapni. Ez arra indította dr. Angel István polgármestert, hogy a maximális árakat feltűggesztette. Ezek után bizonyos, hogy a termelők újból tömegesen keresik fel az aradi piacot. Dr. Angel polgármester határozata a következő:

Mi Arad törvényhatósági jogú város polgármestere tekintettel azon körülményre, hogy a piaci árak a nagy szárazság folytán napról napra változnak, a 28411—1921. sz. befűgyminiszteri rende-

letben körülírt jogunknál fogva a 4585—1921. pm. sz. határozatunkban kiűntetett piaci maximális árakat ezennel hatályon kívül helyezzük és az ott megjelölt cikkekre nézve a maximális árakat egyelőre feltűggesztjük.

Ugy a fogyasztók, mint a kereskedők érdekében figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a fennálló törvényrendeletek értelmében a piacon minden egyes cikkben az ár ki kell, hogy legyen tűntetve, valamint hogy egy cikkben 30 percentnél nagyobb haszon nem nehezedhetik. Ezen haszon a cikknek a termelőtől a fogyasztóig való eljutásáig számítható fel. Ezen rendelet ellen vétők az ár drágító bíróság elé lesznek állítva.

Habsburg-propaganda

(Interpelláció a magyar nemzetgyűlésen.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Szmercsányi György sürgős interpellációt nyújtott be a nemzeti kisebbségek jogainak védelméről. Csonatos Imre a Habsburg propagandáról szóló interpellációjában előadta, hogy a közelmúltban külföldi társaság járt Budapesten, amelynek tagjai voltak két hollandi újságíró, egy bazeli orvos és egy hollandi joghallgató. A külföldiek puhatolództak politikai és egyéb körökben és a kisgazda pártnál is az ország hangulatáról. Azt a kérdést intézi a kormányhoz, tud-e arról, hogy a külföldön állandóan olyan irányban folyik propaganda, hogy a nemzet összesége Károly exkirálynak Magyarországra való mielőbbi visszahozatalát kívánja. Kérde, akarja-e a kormány, hogy mielőbb tisztáztassék ez a kérdés és hogy az a magyar nemzet kívánságainak megfelelően törvényes uton nyerjen megoldást? Gróf Bethlen István miniszterelnök az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a kormány semmiféle propagandát nem tűr, mert az 1920. évi I. törvény-cikk alapján áll.

— Győznek az albán felkelők.

Belgrád. A felkelő mirditák leverték az albán kormány csapatait és folytatják előnyomulásukat az albán kormány székhelye Tirana felé. Az albán kormány elmenekült Tiranából, amelyet a kormány-csapatok néhány napon belül kénytelenek lesznek feladni.

Nyugatmagyarország.

(Retorziót követelnek Ausztria ellen.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén *Lingauer* Albin nyugatmagyarországi képviselő Nyugatmagyarország ügyéről interpellált. Kérte a kormányt, nyilatkozzék, van-e kilátás arra, hogy valami egyezség jöhessen létre, hogy a lakosságnak, amely nincs tisztában a helyzettel, megmondhassák, vajjon maradhat-e, vagy pedig meneküljön? Kérdi a kormánytól, hajlandó-e Ausztriával szemben a retorzió területére lépni és a diplomáciai viszonyt megszakítani és hajlandó-e meggondolni, hogy a nemzetgyűlést épen most elnapolja. Gróf *Bánffy* Miklós külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az összes részletekről folynak a tárgyalások az osztrák kormánnyal. Nyugatmagyarország elvesztése mindenkinek fáj, a kormánynak is. A választ *Lingauer* nem vette tudomásul.

BUDAPEST. A nyugatmagyarországi tisztviselők mozgalmat indítottak, hogy a magyar kormány a Baranyában helyezze el őket.

Statárium a Baranyában

(A szerbek elvitték a vasutakat. — *Linder* Berlinbe menekült.)

BUDAPEST. A Pécsről visszavonuló szerbek vonatokon vitték el a zsákmányt. A vasuti pályatestet erősen megrongálták, a síneket felszedték és a vasuti szerelvényeket elvitték. A pécsi pályaudvar egész berendezését is mozdonyokkal szállították el. A magyar hatóságok a felszabadult területeken életbe léptették a statáriumot, amely rablásra, gyilkosságra, bujtogatásra, hazaárulásra és más államellenes eselekedetekre vonatkozik.

BERLIN. Komoly körökben az a hír járja, hogy *Linder* Béla több társával Berlinbe érkezett. Német nemzeti körökben nagy a felháborodás ezért. Lépéseket akarnak tenni *Linder* letartóztatása, vagy kiutasítása miatt.

PÉCS. Péntek reggeltől szombat estig öt vonattal utaztak el a pécsi kommunisták, akik magukkal vitték családjukat is. Az eltávozott kommunisták között van *Linder* Béla Pécs város volt polgármestere, *Dobrovics* Péter a baranyai köztársaság elnöke, dr. *Kardos* Imre a *Hír* című lap szerkesztője és *Hoffmann* Ottó volt képviselő. A szerb kormánybiztos menekülésre próbálta készíteni a munkásságot azzal, hogy a bevonuló magyarok kíméletlenek lesznek vele szemben. Ez azonban csak részben sikerült. Ezzel a tömeges meneküléssel azt akarták bizonyítani, hogy a pécsi lakosság hangulata magyarellenes és inkább szerb barát.

Szenzációs fordulat a micalacai gyilkosság ügyében.

(A csendőrök önvédelemből lötték agyon Pajstint Pétert.)

Az Aradi Közlöny számolt be egyedül a micalacai borzalmas gyilkosságról, amelynek Pajstint Péter 55 esztendő aradi napszámosság esett áldozatul. A késő esti órákban lapzártá előtt kaptuk a jelentést a boncolás eredményéről, amely kétségkívül beigazolta a hatósági közegeknek azt a véleményét, hogy Pajstint hátulról lötték agyon. A nyomozás csakhamar szenzációs részleteket derített ki.

(Ki volt Pajstint Péter?)

Pajstint Péter már régi ismerőse az aradi ügyészségnek. Már eddig is számtalanszor ült kisebb nagyobb büncselekményekért. Legtöbbször lólopás volt a büne, mert legfőként a „lökötés“ volt a specialitása. Pajstint állandó vadászterületül választotta a legujabb időben Micalacát és a környéken levő falvakat, főként Glogovacot. A nyugtalan véru ember még akkor is lopott, ha nem volt rászorva. Rendszerint gazdag emberektől lopott. Pajstint Péter a régi romantikus betyárvilág utolsó mintaképe volt. Szegény embereket mindig szívesen kisegített, ha bajban voltak. A csendőrséghez a legutóbbi napokban számtalan panasz érkezett Pajstint ellen, mert állandóan dézsmálta a módosabb gazdák termőföldjeit. A gyanu azonban nem volt annyira alapos, hogy e miatt le-

hetett volna tartóztatni. Legutóbb arról értesítették a csendőrsöt, hogy éjszakánként Pajstint két másik társával együtt lóherét kaszál másnak a földjén. A csendőrmeister két csendőrt küldött ki, hogy hozzák be Pajstint. Sötét éjszaka indultak el a csendőrök Pajstint üldözésére. Csakhamar meglátták, amint társaival együtt javában kaszálta a lóherét.

(Harc a tolvajokal.)

Mikor Pajstint meglátta a csendőröket, futni kezdett, de mikor már nem sok reménye volt a menekülésre, hirtelen mozdulattal felkapott egy vasvillát és nekítámadt a csendőröknek. Az egyik csendőr puskájával próbálta elhárítani a csapást. A másik csendőr ezalatt Pajstint menekülő társait üldözte, de nem tudta őket elfogni. Mikor visszatért, látta, hogy társát agyon akarják szurtni. Felkapta fegyverét és lött. A lövés a koponyáját roncsolta szét Pajstinnak, aki néhány lépést még szaladt, úgy, hogy eltűnt a csendőrök szeme elől. Így azok nem tudhatták, hogy valójában talált-e golyójuk.

A vizsgálóbíró kihallgatta a csendőröket, akik egyöntetűen azt vallották, hogy önvédelemből ölték meg Pajstint. Az ügyészség megadta a hulla eltemetésére az engedélyt és azt még a mai nap folyamán elföldelték.

Irodalom és művészet

Szezon-nyitás.

(A színházgató felhívása.)

Az aradi téli színház első előadása 1921. szeptember hó 8-án lesz. A próbák folyó hó 27-én kezdődnek, amikor jönnek az új tagok. A próbák naponta délelőtt és délután folynak, hogy a társulat teljesen összetamulj jó előadással lépjen a közönség elé. A bérletgyűjtés a mai nappal megkezdődött. A téli színház pénztárolásokkal keresik fel nemcsak a régi bérlet, hanem újak is. Kilátás van arra, hogy az erősen újraszervezett és megnagyobbított társulat javára megnövekedjen Arad város közönsége és nem cserélt egyetlen színházat anyagi küzdelmeknek, amely megszüntetné a téli Arad város színházát. A színház kiadta a bérletkatalógust. Feltételei — dacára az ujonnan kivetelt nagymérvű adóknak — a tavalyiak. A bérletkatalógus így szól:

Alulírott színházgató az 1921—22. színiévadra 210, illetőleg 70 A., 70 B. és 70 C. előadásra bérletet nyit. Béréni lehet a mai naptól kezdve a téli színház pénztárolásánál a következő feltételek mellett: Nagy páholy 70 előadásra 7700 lei. Kis páholy 70 előadásra 6500 lei. I. rendű támlásszék 1500 lei. II. rendű támlásszék 1200 lei. III. rendű támlásszék 940 lei. A bérletösszeg három részletben fizethető és pedig az első részlet a bérletjegy átvételénél, a második december hó 1-én és a harmadik részlet 1922. február hó 1-én. A bérlet annak lejártáig fel nem bontható. Az aradi városi színház társulatának névsora a következő: Ács Mihály, Benkőné Poldi, Csige, Böske, Csizváczy Etel, Darvas Jenő, Faludy Károly, Gömöröy Emma, Gajdosinszky Irén, Harmath Józsa, Horváth Mici, Halmos Mici, Inke Rezső, Jakabffy Dezső, Keleti Gizzi, Kallós József, Korbuly Zsuzsa, László Andor, Ladiszlay József, Mágory Mici, Mészáros Béla, Sel-

meczy Mihály, Sebestyén Jenő, Sipos Zsigmond, Szeghő Lili, Szabó Gyula, Tibor Lóri, Tompos József, Várady Margit, Weischnitzky Julia, Kardos Andor igazgató-helyettes, Szendrey Mihály művezető, Gellert Pál és Csányi Mátyás karnagyok. Tisztelettel Röna Dezső, színházgató.

* *Zala Béla* ma estére hirdeti Ady-estjét bizonytalan időre elhalasztotta.

* A „Napkelet“ legfrissebb (aug. 15-iki száma) különösképpen erdélyi szám. Huszonhárom közleménye közül tizenegyet erdélyiek írtak, ezzel is kihangsúlyozva azt a törekvést, hogy bármennyire is célja az izmos folyóiratnak, hogy az elkapcsolt magyar szellemi élet egészének szolgálatában álljon, elsősorban az erdélyi irodalmat kell ki-termelnie. Az érdekes számra felhívjuk olvasóink figyelmét.

MOZI. * A járda virága az Apollóban. Utoljára mutatja be az Apolló a járda virága című gyönyörű társadalmi drámát, amely oly sok kellemes percet szerzett a mozilátogató közönségnek. A járda virága a nagyvilági élet hullámzó és változatos életéből veszi témáját, nem a frivolitás, nem a gálans élet érdekességei vonulnak fel előttünk, hanem az élel azon jelenetei, amelyekben sok a szenvedés és kevés, de amál őszintebb az öröm. És tragédia válik a dráma-végéből, a lehetetlen élet tragédiája. Eliz hájos jelenség és mint gyufa-árus leányka is feltűnő. Brutális atyja mellett azonban nehéz élete van és egy alkalommal az utcán rogy össze éhségében. Dr. Fridrich egyetemi tanár találja meg az ájultan heverő leányt, magához veszi, sőt örökbe is fogadja. Azonban idővel, annak dacára, hogy a tanárnak menyasszonya van, szerelmes lesz fogadott leányába, ami ki is tudódik és így a jogességet felbontják. Egyéb baj is szakad a szerencsétlen tanárra. Rágalmazással akarnak tőle Eliz szüleit — a

kiket állandóan pénzell — nagyobb összeget kicsalni. A tanár ezt nem adhatta meg és ekkor, hogy a bírói meghurcoltatás kikerülje, öngyilkos lesz. A dráma, amely meséjében az érdekesebbnél érdekesebb felvételeket halmozza egymásra, a kiállítás révén is messze felülmúlja az átlag filmeket. A kitűnő képet utoljára vetíti csütörtökön az Apolló.

Béketárgyalás és bomba

(Az ir parlament titkos ülése.)

DUBLIN. Az ir parlament hétfőn titkos ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy pénteken megadja a választ az angol kormány béke ajánlatára. A választ úgy szövegezik meg, hogy ne tegyék lehetővé a tárgyalások folytatását.

LONDON. Belfastban merényletet követtek el az utcán. Eddig ismeretlen emberek bombát hajítottak el, amely az utcán játszadozó gyermekek közé esett és felrobbant. A bomba szilánkjai hét gyermeket megöltek.

Villanygyár tolvaja.

(Letartóztatott villanszerelő.)

Még e hónap 17-én tört, hogy az aradi államrendőrség feljelentést tett az aradi villanygyár igazgatósága, hogy a gyár műszaki készletét és villanyvezetékét hosszabb idő óta valaki állandóan lopkodja. A feljelentésből kitudt, hogy a villanygyár a sorozatos lopások következtében mint egy 14—15 ezer lejjelel károsodott. Az ügyben a *Rasztig* csoportbeli *Gradinariu* detektív nyomozott, aki tekintettel arra a körülményre, hogy a hiányzó műszaki kellékek kezelésével *Tóth* András, a gyár egyik villanszerelőjét bízták meg vállalni kezdte a villanszerelést. *Tóth* András eleinte még a gondolatát is elhárította magától, hogy ő a gyárat, amelynek — mint mondotta — mindig a leghűségesebb alkalmazottja volt, megkárosította volna, később azonban a detektív keresztkérdéseinek súlya alatt bevallotta, hogy a gyár raktárából öt-hat izben ő lopta ki a hiányzó 75 kiló vezetékét. *Gradinariu* detektív azt is megállapította, hogy az ellopott villanyvezeték a szerelő *Hirtler* Vilmosnak a *Calea Pecica* (Pécskai uti) *Reich* féle örömlőmalmos gépészmérnökének adta el, aki azt különként tíz lejjelel vásárolta meg. A vezetékét a detektív *Hirttertől* lefoglalta és *Tóth* ellen folyik az eljárás.

— Borzalmas öldöklések Kis-ázsziában. *Genf*. Ideérkezett hírek szerint Kis-ázsziában olyan öldöklés folyik, amely meghaladja az örményországi mészárlások borzalmaikat. A törökök azokban a helységeken, amelyeket a visszavonulás alatt kiürítettek, legyilkolják a görögöket, a görögök pedig lemészárolják a meghódított községek török lakosságát.

Súlyosabb kérdések.*(Budaváry interpellációja a zsidókról.)*

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Budaváry László interpellációt terjesztett elő, amelyben megkérdezte a kormányt, hajlandó-e a legsürgősebben rendeletet kibocsátani, hogy zsidók és külföldiek Magyarországon letelepedési engedélyt ne kapjanak, ingatlan ne vásárolhassanak és bérelhessenek, iparengedélyt ne szerezhessenek? Megkérdezte a kormányt, hajlandó-e arra, hogy a bíróságoknál, iskolákban, állami üzemekben és más állami hivatalokban levő zsidókat, kikeresztelkedetteket, vagy szabadkőműves vezetőket helyükről eltávolítsák és kevésbé exponált helyekre állítsák? Gróf Bethlen István miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kormány nem hajlandó újabb rendeletet kibocsátani, mert mindig érvényben van a galíciaiak kitoloncolásáról szóló rendelet. Ennél messzebbmenő rendeletet a kormány nem bocsát ki. A vizsgálatok megállapították, hogy kik voltak kommunisták, a bíróságok ítélkeztek is felettük. Így tehát a kormány nem hajlandó messzebbmenő intézkedésekre. Külömben is most sokkal súlyosabb kérdések foglalkoztatják a nemzetgyűlést. A nemzetgyűlés a miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Ongyilkos leány.

Az elmúlt éjszaka tizenegy óra kor telefonon jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy a Tél utcában egy fiatal leány öngyilkosságot követett el. Dr. Popoviciu rendőrorvos és Giurgiu inspekciós rendőrtiszt kiszállt a helyszínre és megállapította, hogy az öngyilkosságot egy Suhajda Aranka nevű leány követte el a Tél utca 4b. szám alatt. Suhajda Aranka marólugot ivott, de abban, hogy nagyobb kárt okozzon, a közben hazaérkezett testvérbátyja megakadályozta. Az öngyilkos leányt még az éjszaka folyamán beszállították az aradmegyei kórházba. A detektívek már délelőtt hozzáfogtak a leány kihallgatásához és eközben kitiűnt, hogy a leányon az elmebaj kétségbevonhatatlan tünete mutatkoznak. Amidőn azt kérdezték tőle a detektívek, hogy miért követte el az öngyilkosságot, néhány pillanatig vadul körül forgatta kitágult szemét, majd azt a választ adta, hogy tettét afeletti elkeseredésében követte el, hogy egy testvérbátyja tíz évvel ezelőt elment hazulról, kivándorolt Amerikába, ahol néhány évvel ezelőtt nyomaveszett. Éjszakánként, — mondotta a leány különös hangon — nem bírtam elviselni, hogy a bátyám képe, akit én olyan nagyon szerettem, folyton megjelent előttem és állandóan kinzott. Suhajda Aranka állapota nem súlyos.

Sikkasztó városi tisztviselők.

Visszaélések a gazdasági hivatalban.

Arad város polgármestere feljelentést tett a rendőrség bünygyi osztályán, hogy a városi gazdasági hivatal okirathamisítás és sikkasztás útján nagyobb összeggel megkárosította a várost. Az aradi államrendőrség a Deteschán-csoportbeli Junák Kálmán detektívet bízta meg a nyomozás lefolytatásával, aki a napokban sikerrel fejezte be azt. Már régebben történt, hogy Páll Egon városgazda megbízta Hajdu Lajos városi irnokot és Alt Sándor napidíjas irnokot, hogy a városi legelőkből befolyó adókat vegyék át a gazdáktól, nyugtázák azokat és a bevett adókról naponként számoljanak el neki. Később azután hónapokkal a megbízás után február hónapjában történt, hogy az egyébként szegénysorsu két városi irnok kölkező életmódjával magára vont a hatóságok figyelmét. Emiatta számvevőség elrendelte a városi gazdasági hivatal pénztárának rovincsolását és ez alkalommal megállapítást nyert, hogy Arad városát kétezerhatszáz lejjel károsították meg a gazdasági hivatal alkalmazottai, hibás könyvvezetés folytán. Megállapították továbbá, hogy a beszédett adó nyugtázásával megbízott Alt Sándor és Hajdu Lajos városi irnokok ki-

tépve a nyugtatvánvokból az eredeti példányszámot, más nyugtatványokat illesztettek be abba, amelyeken azonban már jóval kisebb összeg volt feltüntetve. Junák detektív megállapította, hogy a hibás könyvelést Alt Sándor és Hajdu Lajos követték el, akik az ily módon keletkezett hasznot megosztották maguk között, sőt később félve a következményektől, Hajdu több ízben az ujonnan elsikkasztott pénzeket régi sikkasztásainak fedezésére fordította. Közben azonban tartva a következményektől, a két irnok majdnem egyidőben lemondott állásáról, majd Hajdu nemsokára elhagyta Aradot is és átszökött Magyarországra. Altot az aradi államrendőrség megkeresésére a gurahonti csendőrség a napokban letartóztatta. Érdekes egyébként, hogy Alt Sándort, aki három évvel ezelőtt jelesen érettségizett az aradi felső kereskedelmi iskolában, hivatali feljebbvalói mindig a legszorgalmasabb és legpontosabb embernek ismerték, sőt most Gurahonton is, ahol egy cementgyárban, mint munkavezető volt alkalmazva, feltűnt ügyességével és munkabíráásával. Hajdu letartóztatása végett az aradi rendőrség megtette a szükséges lépéseket.

Két betörés Aradon egy éjszaka.*(A Rosenblüh és Társa-cég betöről. — Éjszakai látogatók a Hangya Szövetkezetben.)*

A tegnapi mára virradó éjszaka két vakmerő betörést követtek el Aradon. Az egyik betörés körülbelül 11—12 óra között Rosenblüh és Társa Str. Metianu (Forray-utca) és a Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) sarkán levő üzletében történt, a másikat pedig a Hangya Szövetkezet Str. Mircea Stanescu (Verböczy-utca) és Bul. Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) sarkán levő üzlethelyiségében követték el.

A Rosenblüh és Társa cég betörői az utóbbi időben gyakran használt módszerhez folyamodtak: nem az üzlet külső bejáratánál, hanem az udvar felől hatoltak be az üzlethelyiségbe. Az épület udvarának két bejárata van. Az egyik a Piata Avram Jancu (Szabadság-térre), a másik pedig a Str. Metianu (Forray-utca) nyílik. Valószínű, hogy a betörők a Piata Avram Jancu (Szabadság-téri) bejárat nyitva felejtett kapuján hatoltak be az udvarra és itt megvárták, míg a ház elcsendesedik. Ekkor az üzletnek udvarra nyíló ablakáról leszédtek a vasrácsot, az ablakot betörték, majd az üzletben a kasszára az ablak elé felállított szekrényt ledöntötték és bemásztak az üzlethelyiségbe. Először a kasszát akarták feltörni. Miután ez nem sikerült, a házikasszához mentek és az ott hagyott néhány lejt elvették. Azután az értékeesebb árukat szedték össze. Villanyt vagy gázt nem akartak gyújtani, nehogy észrevegyék őket. Egy dobozra ragasztott gyertyával világítottak, amelyet ma reggel megtaláltak az üzletben. A betörők ketten vagy hárman lehettek és körülbelül 100 ezer lei értékű se-lyem és csipkeárut vittek el. Az

árukat az udvarban elrejtették és megvárták, míg reggel három óra után az ottani lakikadó-válalati munkásleányai bejöttek az udvarba és a nyitva hagyott kapun elmenekültek.

A másik betörést reggel három és négy óra között követték el és alapos a gyanu, hogy a tettesek ugyanazok, akik a Rosenblüh cégnél betörték. Három óra tájban egy aradi őrző-vállalat emberei észrevették, hogy három gyanus alak ólálkodik a Hangya Szövetkezet előtt. Az emberek sejtették, hogy betörést szándékoznak elkövetni, ezért erősen figyelték őket és őrizték a szövetkezet mellett levő órák és ékszerész üzletet. Később a három gyanus alak eltűnt. Körülbelül négy óra után újra feltűnt a három ember, amint csomagokkal megrakodva jött ki a Str. Mircea (Verböczy-utcából), üldözni kezdték őket, de azok a sötétben eltűntek. Reggel a Hangya Szövetkezet üzletvezetője, amikor ki akarta nyitni az üzletet, észrevette, hogy a rolló félig fel van tolvá. A betörők álkulccsal nyitották ki a rollót, az üzlet üvegajtáját betörték és a résen behatoltak az üzletbe. Először is a puldon elhelyezett National-kasszához mentek. Valószínű, hogy a betörők ezen a téren még kezdők voltak, mert a helyett, hogy a National-kassza foggantyuját megcsavarták volna, miáltal a kassza automatikusan kinyílik, fejszével törték fel. De pénzt nem találtak benne. Valamelyik betörő a betört üvegajtó által erősen megsérülhetett, mert vérnyomok látszottak az üzlet különféle helyein. Körülbelül 20 ezer lei értékű árut szedtek itt össze.

A rendőrség bünygyi osztálya mindkét esetben a legszélesebb körben megindította a nyomozást.

Tárgyalják**a strandbüffések árdragítását.***(Dinnvéarusok az árelenőrző bizottság előtt.)*

Az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság szeptember 8-án tartja legközelebbi ülését. A hosszú nyári szünet alatt, amikor csak a legkritikább és legsürgősebb ügyek kerültek megvitatásra, rengeteg akta torlódott össze. Sok elintézetlen feljelentés van a piaci kofák ellen is. A legújabb keletű feljelentések a dinnvedragítások. Fuchs Tódor kereskedő beperelte a napokban Stein Marcsa piaci árúst, mert az egy dinnvét adott el neki tíz lejért és a dinnye mindössze nyolc kilót nyomott. Stein Marcsa különben is nagyon sokat árdragíthat, mert már egyszer el volt ítélve árdragításért. Jelenleg is három különböző feljelentés érkezett ellene. Az árdragítók elleni bíróságnak igen érdekes tárgyalása lesz a közeljövőben, mikor a strandbüffék volt bérlői ellen indít eljárást. Ebben az ügyben tizenkét tanút idéz meg a bíróság.

Nagy összeesküvés per*(Harminc ember a hadbíróóság előtt.)*

CLUJ. Több mint egy félve, hogy Clujon, Targul Muresen és Satmaron egy csomó tekintélyes magyar embert az állambiztonsági hivatal letartóztatott. A vád ellenük az volt, hogy a Horthy hadsereggel állítólag összeköttetésben állottak és államellenes összeesküvést akartak szőni. A megindított vizsgálat és tömeges letartóztatások nagy feltűnést keltettek egész Erdély területén, de közben a súlyos természetű vádak nagyon megnyihültek, mert a fővádlottak nagyrészt egészségügyi okokból szabadon bocsátották. Az első hírek szerint az egész országészre kiterjedő összeesküvésről volt szó, amelyet egy közismert agent provokátor, akit a turdai ügyesség nemrég tartóztatott le, jelentett fel. A vádlottak között van Költő Gábor volt táblabíró, Ugrai Sándor és Hubay Lajos ezredesek, Szabó Szeráfin satmari rendfőnök, dr. Kelce brasovi ügyvéd, Imecs Károly targul muresi ferencrendi zárdafőnök, stb. A nagyszabásu monstre pör hadbíróági tárgyalása hétfőn kezdődik meg a várme-gyeházán. Tekintettel a pör nagy anyagára, a vádlottak számára, a tárgyalás huzamos ideig fog tartani. A nyilvános hadbíróági tárgyalás iránt, amely rendkívül érdekes fordulatokban lesz gazdag, egész Erdély területén óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Groza miniszter a magyarság szervezkedéséről

CLUJ. Dr. Groza Péter, Erdély minisztere Clujra érkezett, ahol fogadta a sajtó képviselőit, hogy az aktuális kérdésekről nyilatkozzék. A miniszter a magyarság szervezkedéséről ezeket mondotta:

— Ami a magyarság szervezkedését illeti, általánosságban sikerült.

Mindent elkövetünk, hogy zavaró momentumok ne legyenek. De ott is, ahol valamelyik hatóság önkényesen járt volna el, visszatérünk a dologra és lehetővé tesszük az alakulást. Ez önmagában elismerésre méltó tény, mindenestre a kezdő lépés megtétele. Maga Averescu miniszter tette magáévá a kisebbségi kérdést s ennek fontosságát megérthetjük, ha tekintetbe vesszük, hogy a régi királyság politikusa számára terra incognita ez. A minisztertanácsban Averescu tette meg előterjesztését és így jött létre az a négyes albizottság, mely most már ténylegesen megkezdte munkáját a kisebbségi kérdés megoldására. Ki kell jelentenem, hogy teljesen megvagyok elégedve a minisztertanács kialakult felfogásával a kisebbségi kérdésben s már kezdem vállalhatni a felelősséget a kormány kisebbségi politikájáért.

A solti vásár.

(Fegyveres rablók garázdálkodása. — Hogy ölték meg Lederert?)

A budapesti A Nap írja: A borzalmas halál halt Lederer Adolfnak néhány héttel ezelőtől furcsa kellemetlensége volt. A nagy melegben lement fürdeni a Dunába. Alig tartózkodott a vízben, amikor megpillantotta Raffay segédjegyzőt, aki dühtől tajtékozva és korbácsot suhogtatva a kezében, rohant feléje és ezekkel a szavakkal parancsolta ki a fürdőző embert a Dunából:

— Nem megy ki a Dunából? magazsidó, megfertőzteti a vizet!

Lederer panasszal fordult a járásbíróshoz, ahol Raffay ellen meg is indították az eljárást. A meggyilkolt kereskedő e naptól kezdve állandóan érezte Raffay segédjegyző haragját, amelyől most a halál megszabadította.

A solti véres éjszakáról a következő újabb részletek derültek ki: Hétfőn este már ott volt Solt község főutcáján több fegyveres alak, akik betörték néhány ablakot és órákon keresztül lövöldöztek. Éjjeltől minden kereskedő külön kihívták házukból és külön-külön azt az ajánlatot tették nekik, ha ezer koronát fizetnek, akkor a másnapi vásáron nem bántják portékájukat, ha azonban nem adják át azonnal a pénzt, akkor mindenüket szétörlik. A kereskedők legnagyobb része sietve lefizette a kívánt összeget, Lederer Adolf rőföske-reskedő azonban megtagadta. A hetivásár, amely a kora reggeli órákban kezdődött, délig zavartalanul folyt le. Ebéd után megcsappant a vásári vevők száma és ugyanekkor feltűnt négy fegyveres ember. Ezek csak akkor tüntek el a piacról, amikor a vásárra kirendelt csendőrök észrevették. A solti vásárosok azt hitték, hogy a beigért éjszakai látogatás elmarad és a vásárról hazalérvé, korán nyugovóra tértek. Ejje! 11 óra felé hatalmas puskaropogás hangja verte fel őket álmukból. A négy fegyveres alak sok ember házában meg-

jelent s ahol a kaput nem nyitották ki, sortüzel adtak le. Nagyon sok golyó a házszobákba repült be. Mikor a lövöldözés egy pillanatra elnémult, Lederer Adolf háza tájáról kétségbeesett kiáltással hallatszolt. Ekkor történt az, hogy Lederer, amikor ajtaját fessegették, egy hátsó ajtóon kiszurrant az utcára, mire az éjszakai látogatók utánavelettek magukat, az egyik hátulról elgáncsolta s amikor a földre zuhan, puskatussal addig ütöttek, amíg kiszenvedett. Amikor elvégezték gyilkos munkájukat, Lederer holttestét otthagyták vérbeágyva a község főutcáján.

LEGUJABB.

Nyugatmagyarországon tilos minden felvonulás.

Nyugatmagyarországon szeptember hatodikáig amíg a szövetségközi bizottság ott marad, tilos minden felvonulás. A hivatalnokok már költöznek, a magyar közigazgatás rövidesen teljesen megszűnik.

A baranyai helyzet.

Baranyában csütörtökön befejezik az előnyomulást amikor is elérik a békeszerződés által megállapított határvonalat. Eddig incidens sehol sem történt. Pécsen a bíróságok letették az esküt a kormányzóra és az alkotmányra.

A további rendelkezésig kiürített területek déli oldalán a szerbek egész ezred katonasággal betörték, határmenti erdőséget megszállottak, ahonnan fát rabolnak. Nagyobb katonai készültség ment a határ megerősítésére.

Szeged alsótanyánál Röske-szentmihály telepnél magyar csendőrök a benn maradt szerbeket lefegyverezték és a demarkációs vonalra vitték őket.

Szeptemberig szünetel a lakáshivatal.

(Ujabb lakáskiutalások.)

A lakáshivatalban nyert értesítéseink szerint a hivatal már jelenlegi formájában nem áll többé a közönség rendelkezésére, hanem megszűnik lakáshivatal lenni és mint lakbérleti hivatal fog szeptemberben megnyitni az új törvények szerint átförmlve. Tegnap délután ülést tartott a lakásbizottság Baltanu Fag táblabíró elnöklete alatt és a következő érdekesebb döntéseket hozta: Pascuti új közjegyző megkapta dr. Mülek Lajos volt közjegyző irodáját és lakását. Kautmann és Máié számára kiutaltak a Központi szálloda újonnan átalakított kávéházi és vendéglői helységeit. Ezeket a helységeket tudvalevőleg katonai és polgári kaszinó számára is kényesítették. Nestor Romulus tanár megkapta dr. Moga Kornelia Str. Seminariului (Sina utca) lakását, Incédi Ákos pénzügyi titkárnak kiutalták a Bul. Carol I. (Erzsébetkirályné körút) 33. szám alatt lévő jelenleg üresen álló volt Lichovnik léle lakást.

HIREK.

Sándor szerb királyt újból megoperálják.

Páris. A neuillyi klinikán konziliumot tartottak Sándor szerb király felett. A konzultáló orvosok megállapították, hogy újabb műtételre van szükség. A Journal szerint a szerb király aligha állhat ki újabb műtétel, mert szervezete nagyon legyöngült. Amikor a világháború elején Albánián át a szerbek visszavonultak, a mostani szerb király súlyosan megbetegedett. Akkor több bordáját eltávolították és azóta folyton betegeskedik. Ha betegsége miatt képtelen lenne uralkodni, akkor bátyja, György volt trónörökös foglalja el a trónt.

— Felhívás vidéki előfizetőinkhez! Vidéki előfizetőinknek az Aradi Közlönyért való tartozása ismét felszaporodott. Tekintve, hogy a lap előállítása horribilis költséget emészt fel, arra kérjük t. vidéki hátralékos előfizetőinket, hogy az elmaradt, valamint a folytatólagos előfizetést postatordultával utalványon a kiadóhivatal címére feladni szíveskedjenek. Küldhető az esedékes összeg bankátutalás, avagy megbízás útján is.

— A luxusadó megállapítása. Az aradi királyi pénzügyigazgatóság holnap, augusztus 25-én folytatják a luxusadó kulesának megállapítását. A bizottság felhívja az összes szálloda, büffé, sörcsarnok, étterem, vendéglő, koresmáros, bogdoga és cukrászda stb. tulajdonosokat, akik még nem jelentkeztek, hogy személyesen vagy képviselőik útján jelentkezzenek délelőtt 9—12-ig a pénzügyigazgatóság első emelet 19. számú szobájában. A pénzügyigazgatóság egyúttal felhívja az üzletlajdonosok figyelmét, hogy blokkjaikat ne lássák el napokkal előre bélyegekkel, mert a „Timbru de Assistenta” segélybélyegek vonatkozó rendelet a luxusadó életbeléptetésével érvényét veszti.

— „Nagyrománia általános országos oimtará”-nak (Anuarul Generalul Romaniei-mare igazgatósága Aradon vezérképviselőset állított fel s annak vezetésével Sotalvi György ipartestületi titkár és Abrám Gábor nyug. Aradvármegyei irodaigazgató urakat bizta meg. Az aradvármegyei vezérképviselőset irodája: Arad, Bulev. Carol I. 16. szám.

— Elegáns fekvő és sport gyermek-kocsik és székek nagy választékban Hegedűs cégnél Aradon.

— Adókivezés. Értesítettnek mindazon adóköteles felek, a kiknek III. oszt. ker. adó alá tartozó foglalkozása az 1921 év folyamán keletkezett, hogy a kivétő bizottsági tárgyalások a pñ. palotában a következő sorrendben tartatnak I. II. adó kerületben lakók adója 25-én. III. adókerületben lakók adója 26-án. IV. V. adókerületben lakók adója 27-én.

— Bejelentési összeírás. E hó 25-én csütörtökön jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Gen. Grigorescu (Tabajdi-utca) és Str. Luther (Luther-utca.) II. rendőrkerületben: Str. Metianu (Forray-utca) és Str. Romalui (Zrinvi-utca.) III. rendőrkerületben: Str. Capitan Ignat (Kapa-utca). IV. rendőrkerületben: Calea Ardealului (Erdélyi-ut).

— Károly exkirály vesztése egy bank csődjénél. Bécs. Ausztria egyik legnagyobb pénzintézete, a Schegel-bank csödbe jutott. A csőd igen sok embert károsított meg érdekenyen. A károsultak között van Károly exkirály, aki tizenhat millió koronát, öccse Miksa exfőherceg pedig négy millió koronát veszít a bank csődje következtében.

— Letartóztatott Habsburg. Bécs. Rainer Szalvátor exfőherceget Laibachban letartóztatták állítólag azért, mert hamisított utlevele volt.

— Hermanotzi Papirgyár r. t. gyári raktára Timisoara, Josefin, Str. Bratianu (Uri-utca) 1a II. 4. (Képviselő: dr. Pollák Izidor) szállit mindennemű papírfajtát, különösen: tamentes, forgalmi, nyomó, couleur, raglap, papírlemez, kalao-csomagoló, superior, superiortekercs, stb. eredeti gyári árakon. „Prompt.”

— Kórházi osztály a szülészeti klinikán. Aradmegye állandó választmánya ma délelőtt dr. Beles Jenő alispán elnöklete mellett ülést tartott. A választmány több nyugdíjazási ügy letárgyalása után foglalkozott a megyei kórház kérdésével, ahol a bujakoros osztály szük és meg nem felelő helyiségben van. Tekintettel arra, hogy a Fischer Eliz-palotában levő szülészeti klinika szeptember elsejétől megnyílik és ott elegendő helyiség áll rendelkezésre, az állandó választmány elhatározta, hogy a megyei kórházból a bujakoros osztályt a klinikára helyezze át.

— Tífuszjárvány Aradon. A városi orvosi hivatalhoz naponta érkeznek jelentések hastífusz-megbetegedésekről. Eddig 13 megbetegedés volt, tegnap 1, ma pedig 2 újabb megbetegedést jelentettek be. Az orvosi hivatal figyelmezteti a közönséget, hogy mosatlanul gyümölcsöt vagy zöldsgneműt ne egyék, kiváratos azokivül, ha evés előtt mindenki szappanos vízben megmossa a kezét, mert ezek az óvintézkedések sokban gátolják a járványt.

— Nemzetközi ítélő-bíróság. Páris. Szeptember elején felállítják a nemzetközi ítélő-bíróságot a kisebbségek jogainak védelmére.

— Elfogott csaló. Karabás István az aradi rendőrség bünygyi osztályán nemrég feljelentést tett: Petik Károly aradi lakos ellen, aki megjelent Karabás Budapesten lakó rokonainál és azzal a kijelentéssel, hogy Karabás szorult anyagi viszonyok között él, pénzt és ruhaneműket vett fel részére. A felvett pénzt és ruhaneműt Petik saját céljaira fordította. Petiket a Deteschán-csoport Gombóc detektívje tartóztatta le. Telt beismerte.

— Aradon letartóztatott craiovai beörő. A craiovai rendőrség körözésére az aradi államrendőrség veszedelmes beörőt és tolvajt tartóztatott le a napokban Kuzmann Márkus Teofil craiovai lakos személyében. Kuzmann már évek óta ismert alakja a regatbéli rendőrségeknek, legutóbb Bururestiben is több nagystíű sikkasztást követett el, majd az ezredétől is megszökve, Aradra jött. Kuzmann visszazáratották Craiovára.

— **Kerékpáros rendőrség.** Budapest. A magyar belügyminiszterium elhalasztotta, hogy a budapesti rendőrséget kerékpárral részben felszereli.

— **A bizonyítás kiegészítése.** Budapest. A Tisza-perben a védők folytatják a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó előterjesztéseiket. A bíróság azonban mellőzte az újabb bejelentelt tanúk kihallgatását. A perbeszédék pénteken kezdődnek.

— **Ujból felülvizsgálják a nyugalmazott megyei főtitkárságokat.** Aradvármegye állandó választmánya tegnap ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette dr. Dalmóki-Nagy Lajos volt alispán, Nachtnébel Gyula árvászéki elnök, Keresztes Gyula dr. főgyógyász, Darányi János főjegyző, dr. Baross Zsigmond és több a magyar éra alatt utóbb nyugdíjazott tisztviselő nyugdíjazási ügyét. Az állandó választmány ezeket a korábban történt nyugdíjazásokat nem ismerte el, hanem elrendelte, hogy a tisztviselőket ujból orvosilag felülvizsgálják és a memóriában ez a vizsgálat megállapítja munkaképességüket, csak az esetben rendelik el a nyugdíjazásukat.

— **Amerika rajnai megszálló serege.** Washington. Welf amerikai államtitkár a szenátus elé jelentést terjesztett, amely szerint a rajnai megszálló sereg költségei felelően Németország eddig 250 millió dollárral tartozik az Egyesült-Államoknak. A szenátus kimondotta, hogy a megszálló sereg létszáma nagy és ezért azt követeli, hogy mielőtt Németországgal a kereskedelmi szerződést megkötik, azonnal vonják vissza az egész csapatot.

— **Fogorvosi körökből.** Halmos Gyula vizsgálófogász németországi tanulmányutjáról e hó 27-én hazaérkezik a rendeléseit ujból megkezdi.

— **Értesítés.** Külföldi utamról hazatérve, tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy műtermem vezetését személyesen átvettem, Steinitzer Dezső fényképész. Bul. Reg. Maria 16. (Andrássy-tér 16.)

— **Döntő bajnoki mérkőzés az óvártéri pályán** ma délután fél 6 órai kezdettel az ATE. és AVSE. csapatai között. Előzőleg a II. csapatok játszanak fél 4 órai kezdettel.

— **Elütötte a kocsi.** A kora délelőtti órákban egy gyorsan haladó sulyos parasztkocsi az Aradi Közlöny kiadóhivatala előtt elütött egy kisgyermeket. A gyermekel könnyebb sérüléssel egy közelben lakó orvos lakására szállították, ahol első segítségben részesült.

— **A patkány mint válóok.** Egyik bajor bíróság előtt nem mindennapi válóper folyt le. Egy fiatal színésznek volt egy nőtanítványa, aki igen tisztelte mesterét. Ez a nagy tisztelet azonban nem nagyon tetszett a muzsikuss feleségének. Végre a tanítvány kiképezte magát és elutazott a városhól. Hálából megajándékozta mesterét és kedves állatjával — egy élő patkánnyal lepte meg. A muzsikuss felesége azonban nem szenvedhette a förtelmes állatot és követelte, hogy pusztítsa el. A zenész halani sem akart erről, mire válóperre került a sor. Most a bíróság várhatja a felelet, hogy milyen ítéletet hozzon ebben a furcsa esetben.

— **Külföldiek a felemelt díjak kifizetését fizetik a bécsi egyetemeken.** Bécs. Az osztrák hivatalos lap az egyetemek és főiskolák díjainak felemeléséről közöl rendeletet. A tandíjakat és a vizsgadíjakat az eddiginek háromszorosára emelik fel az osztrák hallgatók részére, míg minden külföldi az így megállapított díjak kifizetését tartozik fizetni. Egy külföldi számára például az orvosi fakultáson egy félévre a tandíj 8500 korona, miután előzőleg 7300 korona. A vizsgadíjak négyszeresére emeltettek,

illetve külföldieknek ötszörösre. Jogi doktorátus letétele 3200 koronába, orvosié 3600 koronába kerül.

Osszeomlás és forradalom
(Hock János könyve.)

BERLIN. A háboru után példátlanul fellendült politikai memoár-irodalomnak kétségen kívül igen nagy eseménye lesz az a könyv, melyben Hock János írja meg a magyar forradalom történetét. Hock János, aki tudvalevően a Nemzeti Tanács elnöke volt, egy évig dolgozott két kötetre terjedő emlékiratain. A pontos, aktaszerű, sőt hiteles okmányokkal támogatott feljegyzések újabb kor történetének megvilágítása szempontjából fontosak. Hock elsősorban az 1916—18-ik háborus év politikai küzdelmeivel foglalkozik s kutatja, mely okok idézték elő az összeroppanást és a forradalmat. Ebben a tekintetben feltétlen auctoritások a tanui: a német, osztrák és magyar hadvezérek s diplomáciai okmányok. A memoár második része a forradalom korát öleli fel. Érdekes és ma különösen meglepő részleteket ismertet a könyv a Nemzeti Tanács forradalmi életéből. Emberekre vetit furcsa fényt és eseményeket mutat be új világításban. A történelmi feljegyzések frappáns sorozata 1919. március 21-ével szakad meg, amikor Kun Béla gyűlöletes uralma szakadt egy szerencsétlen országra. A könyv egyelőre magyar és német nyelven Berlinben és Lipcsében jelenik meg. Érdekes, hogy az amerikai magyarság számára 50000 példányt rendeltek. Hock könyvéből, melynek francia fordítása is nemsokára sajtó alá kerül.

Csökkentik a vámtarifát
Kereskedő anket lesz Bucarestben

BUCURESTI. A Dácia cikket közöl arról, hogy az erdélyi kereskedők között intenzív mozgalom indult meg az alacsonyabb vámtarifák kieszközlése végett. Összel monstre deputáció készül felkeresni Titulescu pénzügymisztert, akinek adatokkal fogják bebizonyítani, hogy a magas vámtételek milyen óriási mértékben befolyásolják a külföldi ipartermékek még mindig igen magas árát. A kereskedők mozgalmukba beakarják vonni az összes kereskedelmi és iparkamarákat, így máris felhívás érkezett a bucurestii kereskedelmi és iparkamrához, hogy a kérdést illetőleg foglaljon állást.

A Dácia érdeklődött illetékes helyen a bucurestii kamara leendő magatartásáról s azt az információt kapta, hogy a kamarának nemcsak a kereskedelem, hanem az ipar védelme is elsőrendű kötelessége. Már pedig a külföldi ipartermékek alacsony vámtarifája mellett behozatala a

belföldi ipar produktumait szorítaná háttérbe, ami természetszerűen nem érdeke az államnak. Mindazonáltal igen indokolt a kereskedővilág feljajdulása, mert amíg belföldi áruhoz nem jutnak s a külföldi termékeket is ily nehézségek árán tudja behozni, az ársüllyedésre kevés kilátás van. Segíteni kell tehát a kereskedők panasza is. Ez pedig csak úgy történhetik meg, ha mindkét érdekelt fél óhaját összhangba fogja hozni a kormány. A bucurestii kamara tehát amellet lesz, hogy egy kereskedő anket tartassék ősszel Bucarestben, a melyben alapos megvitatás alá fogják venni a kereskedővilág panaszait s a vámtarifa módosítására megfelelő memorandumot fognak készíteni, amit azután a kormány minden jel szerint respektálni fog. Egyébként őszig a külföldi viszonylatban valutáris eltolódások várhatók s ezért a vámtételek akkori megállapítására ez is befolyással lesz.

Közgazdaság.
A valutapiac.

Augusztus 23. Bécsi nyitás: Márka 1260, leu 1300, lira 4550, francia frank 8375, svájci frank 18350, dollár 1075, sokol 1280, angol font 4000, dinár 2405, magyar korona 275, lengyel marka 415. **Kifizetések:** Zágráb 603, Berlin 1265, Budapest 276, Prága 1280, Milano 4562, Svájc 18400, Varsó 415, Newyork 1090, London 1012, Páris 8450, Bucuresti 1305. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1700, Magyar Hitel 4290, Rimamurányi 5700, Magyar Államvasut 5980, Déli Vasut 3480, Salgótarjáni 12200.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1220, dollár 3865, marka 458, lira 1640, rubel 46, leu 474, szokol 462—464, dinár 835, osztrák korona 36 és háromnyolcad, lengyel marka 16 és negyed. **Kifizetések:** Berlin 458, Prága 466, Bécs 36 és fél. **Értékpapírok:** Salgótarjáni 3750, Rimamurányi 2095, Déli Vasut 1225, Államvasut 2275.

Zürichi zárlat: Berlin 685, Holland 18325, Newyork 592, London 2168, Páris 4555, Milano 2485, Prága 7. Budapest 150, Zágráb 325, Bucurest 710, Wien 67 és fél.

Bécsi zárlat: Márka 1255, leu 1285, lira 4450, francia frank 8250, svájci frank 18150, dollár 1053, sokol 1268, angol font 3950, dinár 23800, magyar korona 274, lengyel marka 40 és háromnegyed. **Kifizetések:** Svájc 18200, Warsó 40 és háromnegyed, Amsterdam 33350, Newyork 1080, London 3975, Páris 8300, Bucurest 1295. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1718, Magyar Hitel 4360, Rimamurányi 5500, Déli Vasut 3250, Salgótarjáni 10240.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1225, dollár 390, frank 3025, már-

ka 462, lira 1645, osztrák korona 3675, lei 482, sokol 467, dinár 845, lengyel marka 17.

— **Budapesti értékpia.** Budapest. Az értéktözsdekn tegnap a fontosabb értékpapírok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 735, Magyar Hitel 1620, Földhitelintézet 2400, Leszámitoló Bank 700, Kereskedelmi Bank 6575, Concordia malom 2400, Gizella malom 1750, Beocini 5125, Salgótarjáni 3650, Urikányi 4150, Ganz-Danubius 24400, Ganz villamosági 4400, Rimamurányi 2100, Schlick 910, Általános Fa 1500, Egyesült Fa 605, Nasici 10500, Országos Fabank 1555, Rézbányal 2600, Szlavonia 1255, Viktoria 710, Zabulai 1975, Baroti 1115, Magyar Cukor 8450, Adria 5200, Közúti Vasut 960, Déli Vasut 1275, Államvasut 2300.

Két milliós család.

(Szélmámos budapesti kereskedő.)

BUDAPEST. A rendőrségre tizenhét főt jelentés érkezett Maibaum Adolf kereskedő ellen, aki kereskedőket és magánosokat közel kétféle korona erejéig károsított meg. Maibaum Adolf a Kiskorona-utcában félévvel ezelőtt üzlethelyiséget nyitott. Minthogy az üzlet berendezéséhez és megfelelő raktár beszerzéséhez nagyobb pénzösszeg nem állt rendelkezésére, egy Klein Gábor nevű ügyöntől 150.000 koronát kapott kölcsön. Az üzletben felhalmozott szűnyegeket, képeket bizományi eladásra vette át kereskedőktől és magániektől. Maibaum különböző ürügyekkel lért ki fizetési kötelezettségeinek teljesítése elől. Klein Gábor is több ízben sürgette, hogy a kölcsönadott 150.000 koronát adja vissza, de Maibaum csak 50.000 koronát adott neki, a hiányzó 100.000 korona visszalérését eddig megtagadta. Klein ezért család címén Maibaumot feljelentette a rendőrségen. Amikor Maibaum üzletfelei tudomást szereztek a dologról, ők is megtették fjelentésüket a csaló kereskedő ellen, akit a detektívek előállítottak a főkapitányságra.

A szerkesztőnő
KAROLY JÓZSEF
felel.

No. 134—1921.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemanatul executorul judecatoresc prin aceasta publica ca in urma decisiunii judecatoresc de ocol Radna cu No 922—1921, favorea lui dr. Sever Ispravnic advocat pentru suma de 513 lei 10 bani capital si succes, in contra lui urmaritul mobilele urmatoare si anume: iune pretuite in 1000 lei in 27. august 1921, la 8 oare am, in comunei Cuvin la casa la sub No. 83, sa vor vindem licitatie publica. 3247
Radna, la 12. august 1921.

Árpád Tichy,
executor judec.

No. 135—1921.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemanatul executorul judecatoresc prin aceasta publica ca in urma decisiunii judecatoresc de ocol Radna cu No G. 2711—1920, favorea lui dr. Sever Ispravnic advocat pentru suma de 450 lei capital si succes, in contra lui urmaritul mobilele urmatoare si anume: bou, pretuite in 4000 lei in 29. august 1921, la 2 oare pm, in comunei Varadia la casa de sub No. 251, sa vor vindem licitatie publica. 3248
Radna, la 12. august 1921.

Árpád Tichy,
executor judecator.

Beleznay István festőiskolája Bohus-palota megnyílik szeptember hó 1-én

kezdők és haladók részére. Jelentkezni délelőtt 10-12-ig, délután 3-6-ig. Előkészít iparművészetre és akadémiára.

Bucurestibe utazom szombat délután, utleveleket 70 leiert közismert pontossággal intézek. Kelet hirlapiroda.

Apró hirdetések.

Levelezés.

MELYIK garzon uriember segítene ki egy asszonykát 1000 leiel. „Elhagyott” című jelíges leveleket Wallinger hirdetője továbbítja. 11027

Alkalmazás.

PERFECT magyar német levelező azon nali belépésre keresetlik. Cím: Klein és Lázár szállítók Strada Colonel Frici (Vörösmarty-utca) 2. szám. 11072

GYAKORLOTT iródi tanót, lehetőleg perfect román keresünk. Roth Mór és Társa Strada Andrei Murasani (Nádor-utca) 10. 11072

MEGBIZHATÓ száraz dada jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cím Strada Seminariului (Sina-utca) 1. a. 11073

INTELLIGENTES deutsches Fräulein sucht Stelle zu ein bis zwei Kindern in nur feines Haus. Zuschriften erbeten an V. C. Administration. 11073

MEGBIZHATÓ nő gyermek mellé keresetlik. Cím: Ortutay-palota II. em. 9. 11028

MOLNÁR SEGÉDET keres azonnali belépésre Nagyzerendi gőzmalom. 10503

VARRÓNÓ házakhoz ajánkozik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11027

UNGARISCH-Deutsch diplomierte Lehrerin sucht Stelle als Lehrerin zu Kinder einer Gutsbesitzer familie oder sonstvo. Unterrichtet volks u. Bürgerschule. Wenn nötig gibt auch Klavier Unterricht. Offer te vermittelt die Redaction dieses Blattes unter Schilfre „Hauslehrerin.“ 3251

BANKTISZTVESELO 6 évi gyakorlattal állását változtatná magáncégnél is. Jártság áruüzleti teendőkben, gépirásban, levelezésben, könyvelésben s az összes irodai munkálatokban. Szives megkereséseket „Önálló 24” jelígre a kiadóhivatalba kérek. 3246

VASALÓNÓ azonnal felvétetik Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobbra. 521

NÉGY KÖZÉPISKOLÁT végzett fiatalember irattárosnak felvétetik a Nasici Tanningyár. Piata Mihály Viteazul (Ferenc-tér) 8. 3239

Vétel és eladás.

ELADÓK varrodai berendezések, varrógép, varróasztal, szék, tűkör. Megtekinthető Strada Metianu (Forray-utca) 6. szám. 10706

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SZÉP NAGY konsul-tűkör eladó Str. Russu Sirlanu (Aulich Lajos-u) 15 300

REALISKOLAI I., II., III. osztálybeli, valamint elemi iskolai könyvek eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobb oldal. 520

JÓ karban levő, használt zongorát vennék. Cím Kelet hirlapiroda. 11072

BATÁR alig használt olcsón eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11028

ELADÓ három szoba butor és konyhaberendezés. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11027

Könyvkereskedők és felekezeti iskolák figyelmébe!
Megjelent Erdély egyedüli

III oszt. olvasókönyve.

A Felekezetközi Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és dr. Mezey Mihály. Megrendelhető a kiadónál, az Erzsébet Könyvnyomda R.-T.-nál Dicsőszentmártonban. Ara 13 Lei. Nagyban 10 Lei. 2061

Veszünk mindenféle zöld és száraz ízlelékeket, valamint egyéb zöldeségeket vaggontételekben :: 11072

Rosenberger és Társa

Str. Ecaterina Theodoroi (Heim Domonkut-u.) 2.

Asilul de copii al Statului Arad.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Pályázatot hirdetek a következő állásokra:

1 Központi telepfelügyelői állás havi 800 lei fizetés.

1 Élelmezési tiszt állás havi 750 lei fizetés.

1 Irnoki állás havi 600 lei fizetés.

2 Irnoki állás havi 550 lei fizetés.

1 Élelmezési tisztviselői állás havi 560 lei fizetés.

A jelzet fizetésen kívül természetbeni lakás, illetőleg lakbér és kedvezményes élelmezés jár.

A szeptemberben kezdődő gyermek-gondozóni tanfolyamra 5 növendék vétetik fel. akik természetbeni lakás és élelmezésen kívül havi 180 lei fizetésben részesülnek.

Pályázni óhajtok a román kir. álla-

mi gyermekmenhelyben személyesen jelentkezzenek az intézet igazgatójánál. Arad, 1921. augusztus 17-én.

Dr. Kardos Géza,
igazgató-őrnagy.

3198

**Csunya nők szépek,
szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME**

használat után. 10175

Hajfestő „Melogen“

ellismert legjobb gyártmány fekete és barna színekben. Ara 35 K. Fönti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

200.-Leiert személyenként szállítok

ARAD-ORADEA-MARE LUXUS-AUTÓ

Menetidő oda vagy vissza 3 óra.

FEIER GARRAGE

szállítási és autófu-
varozási vállalat.

IRODA: Bulevardul Regele
Ferdinand Nr. 14.

Jegyek válthatók Aradon: Központi szálloda. Oradea-Mare-n: a központi hirlap-irodában.

Indulás: Reggel 8 órakor, vissza d. 3215 u. 3 órakor.

Kényelmes ülőhelyekről gondoskodva.

AUTÓ-SZINDIKÁTUS BUDAPEST

IV., KAROLY-KÖRUT 30.

TELEFON 17-24.

megvételre ajánl helybelli raktárából.

nehány száz darab személy- és teher-autót

legelőször versenyáron bel- vagy külföldre.

TEHERAUTÓK: BERLIET, PACKARD FIAT stb. gyártmány.

TRACTEUR-ök: LATYL. — AUTÓBUSZ-ök: EIAT.

BETEGSZÁLLÍTÓ AUTÓK: FIAT. — CSOMAGSZÁLLÍTÓ AUTÓK: FIAT, FORD.

SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ AUTÓK: FORD, BRASIER, FIAT.

Elsőrangú kivitel, kifogástalanul karba helyezve, dus felszereléssel. // Nagy raktári készlet tartalékalakatrészekből, abroncsolási- és egyéb szakbavágó autóanyagból. 10794

NAGY-ROMÁNIA ÁLTALÁNOS ORSZÁGOS CIMENTÁRÁNAK

ÉS ÉVKÖNYVÉNEK JUBILÁRIS KIADÁSA

(X. évfolyam) 1922. évre már munkában van. Kormányhatóságilag engedélyezett és támogatott mű, több mint 8000 oldalon, számos színes nyomású melléklettel, kimerítő statisztikai, etnográfiai és gazdasági adatokkal, az összes megyék, valamint a vasuti hálózat, hajózási és közlekedési utak országos térképével. Bucurest tárgymutató terjedelmével és több mint 1,500,000 pontos címmel. Román, magyar, német és francia nyelven szerkesztve, 7 nyelvű tárgymutató szakszótárral. Van egy nemzetközi cimtára, mely magába foglalja mindazokat a nagy külföldi cégeket, melyek kereskedelmi, ipari és gazdasági összeköttetést keresnek országunkkal, valamint kereskedelmi és gyári védjegy-táblázat. — Nélkülözhetetlen az összes hatóságoknak, pénzügyeseknek, kereskedelmi iskoláknak, gyáraknak, ügyvédeknek, orvosoknak, mérnököknek, gyógyszerészeknek, kereskedőknek, iparosoknak, úgynököknek, kiviteli és behozatali cégeknek, bizományosoknak, stb. Versenyen kívül álló, hivatalosan megállapított, előnyös hirdetési díjtáblázat. Erdély, Bánát, Besszarábia, Bukovina s a

többi csatlót részeknek igazgatósága:

TIMISOARA, I. Str. V. Alexandri 12/L. Sürögnyeim: Anuarul General.

Vezérképviselőség Arad vármegye területére: ARAD: Bulev. Carol I. 16. sz. Vezérképviselők: Sófalvi György ipartestületi titkár és Abraham Gábor nyug. 3237 aradvármegyei irodaigazgató.

PÉNZSZEKRENY kettős és ötös számu eladó. Felvilágosítást nyújt Gárdos és Bornstein Arad. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40. 11072

KÉT KAZÁN eladó, vagy jobbal ráfizetéssel felcserélhető. Ugyanitt új cséplőgép eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11028

SZIJGYARTÓVARRÓGÉP kétezer leiert eladó. Strada Garagiale (Csiky Gergely-utca) 11. 3244

MUSTKAD héthektős fele árban eladó. Strada Garagiale (Csiky Gergely-utca) 11. szám. 3245

TIZEDES MÉRLEG 500 kg. teherbírásu, használt jókarban eladó. Megtekinthető Samstag műhelyben Bulev. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ul) 7. sz. 3240

EGY használt pult, mérleg és egy kisebb tízedes mérleg kb. 100-300 kgr.-ig megvételre keresetlik. Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utca) 37. 3241

V-VI. OSZTÁLYOS gimnáziumi tankönyvek eladók. Bővebbet „Dacia” kávéház délelőtti órákban. 3242

TEKERCS CSOMAGOLÓPAPIR, vékony. kapható Knieszter könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

Ellátás.

ISKOLÁS fiuk vagy leányok jó ellátást kaphatnak izraelita úrnőnél, gondos felügyelet a magyar, német és francia feladatokra. Reich. Str. Tribunal Dobra (Boczkó-utca) 2. 10950

KITUNÓ HAZIKOSZT, kapható Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 3. I. em. 35. Ugyanott két iskolás diák teljes ellátást nyerhet. 300

TANULÓKAT teljes ellátásra jobb családba felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban. 3243

KÖZÉPISKOLAI TANULÓK urf családnál teljes ellátást, zongorahasználattal kapnak. Cím a kiadóhivatalban. 3238

Különféle.

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság hányinger, felfuvttság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerész Aradon. 10831

ELVESZETT Székely Miklós névre szóló utlevél, megtalálójá a kiadóhivatal után 500 lei jutalomban részesül. 3250

Ingatlan.

HAZÁT vennék átvehető lakással, lehetőleg kerttel belvárosban vagy annak közelében. — Tulajdonosok forduljanak Unió bankhoz Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 11071

Oktatás.

OKLEVELES gyógypedagógiai tanítónő vállalja ideges, gyengétehetségű s beszédhibás gyermekek s felnőttek tanítását. Cím a kiadóhivatalban. 3249

Lakás.

INTELLIGENS fiatal házaspár butorozót szobát keres. Cimeket Klein hirlap-iroda továbbítja. 10503

VASUT KÖZELÉBEN levő háromszobás modern lakásomat elcserélném belvárosi hasonlóval. Ajánlatokat „Modern lakás” jelíggel Wallinger hirdetője továbbítja. 11027

Uzletek.

MALMOT három, vagy négyjártatut megvételre keresek. Ajánlatokat „Malom” jelíggel Wallinger hirdetője Földes-patika kapujával szemben továbbítja. 11028

Kölcsönök ingatlanra és rövid lejaratra. Szücs F. Vilmosnál, Arad, Házak és ingatlanok közvetítése Strada Alexandri (Salacz-utca) 3. szám.